

Dit artikel is met toestemming van Hans van Eekelen overgenomen uit de 39^e nieuwsbrief van Groenmoes (25 mei 2016), publicatie voor natuurlijk moestuinieren en eerlijk voedsel

SLAKKEN IN DE MOESTUIN

SLAKKENTIP 1

Dit keer geen verhaal over materialen om slakken te bestrijden maar een simpele manier om de natuur zelf aan het werk te zetten. Er zijn nu eenmaal planten waar slakken dol op zijn en planten waarvoor ze op de loop zouden gaan (als ze pootjes hadden). Die wetenschap kun je gebruiken: plant slakbestendige planten in de omgeving van slakgevoelige planten. De slakbestendigheid is vaak gebaseerd op de afgifte van geuren waar slakken voor wegblijven. Dat betekent dan tevens dat ze minder gemakkelijk op de voor hen aantrekkelijke planten zullen afgaan.

SLAKKENTIP 2

Geef 's avonds geen water als je last hebt van slakken. 's Avonds water geven trekt ze aan; 's ochtends zijn ze net op hun weg terug naar een vochtige schuilplaats en is de kans dat ze – vanwege warmte en droogte – op hun schreden terugkeren verwaarloosbaar klein. Mijn kleine zaailingen als sla en andijvie hebben dus meer kans om slakken te overleven als ik ze 's morgens water geef.

(redelijk) slakbestendig	gevoelig voor slakkenvraat
bergamot	aardbei
bieslook	afrikaantje
cosmea	andijvie
duizendblad	boon
fuchsia	courgette
goudsbloem	dahlia
hysop	kattensnor
kervel	lathyrus
knoflook	lupine
lavendel	pompoen
munt	ridderspoor
Oost-Indische kers	scharlei
prei	siertabak
rode sla	sla
rozemarijn	stokroos
rucola	zonnebloem
salie	
tijm	
tomaat	
ui	
venkel	
vingerhoedskruid	
Zeeuws knoopje	

SLAKKENTIP 3

Zet de natuur in tegen slakken! Gebruik aaltjes die op de slak parasiteren. De slak gaat daardoor dood. De aaltjes sterven als er geen slakken meer zijn. Aaltjes zijn te koop

bij verschillende tuincentra. De aaltjes koop je in een flesje waarmee je 40 m² tuin slakvrij kunt krijgen. Je giet de aaltjes uit op plekken met veel slakken, waarna ze zelf de slakken opzoeken. Daarna blijft de tuin minstens 6 weken slakvrij. Beschik je over mijn praktijkboekje voor de moestuin 'van zaaien tot oogsten' kijk dan eens op pag. 186 en 187. Je vindt er 3 adressen waar aaltjes (nematoden) worden aangeboden.

MIJN EERSTE SLAKKENOOGST

Nee, ik heb ze toch maar niet opgegeten hoewel ik pas iemand hoorde vertellen dat niet alleen huisjesslakken maar ook naaktslakken worden gegeten. Internet biedt geen houvast, maar ik heb ook nooit overwogen om het te doen. Na een droge periode, gevolgd door een groeizame regennacht ging ik op 19 mei 's morgens tussen 7.00 en 8.00 uur naar mijn moestuin. Ik wist zeker dat ze uit hun schuilplaatsen te voorschijn zouden komen. De jacht kon geopend worden. Gewapend met bloempot en blote handen stroopte ik ca. 200 m² moestuin af op zoek naar dat traag

voortglidende weekdier. Ik had van te voren mijn afrikaantjes en dropplantjes voor ze afgeschermd. De aardbeien had ik gemulcht, enerzijds met plantenresten, maar ook een gedeelte met mos dat ik in het najaar van mijn dak had 'geoogst'. Tussen de plantenresten was het raak, het sponsachtige en ruwe mos was met rust gelaten. Ook tussen knoflook, stengelui, winterui en sjalotten was geen gladjanus te vinden. Een enkele goudsbloem en een takje tijm waren te grazen genomen, hoewel ik ze daar niet had verwacht. De dahliatoppen hadden het overleefd. Het resultaat was overweldigend: ik telde 63 naaktslakken in een half uur tijd; een kleine bloempot vol. Bier, kattengrit, eierschalen, scherp zand en koffieprut zou deze oogst niet hebben kunnen verbeteren. De slakken regelmatig tot de orde roepend liep ik mijn tuin uit en 50 meter verder vond ik in het plantsoen een aantal soortgenoten waarmee ik ze verenigde. Een uur later maakte ik mijn 2^e inspectietocht. Toch nog 17 naaktslakken gevonden waarmee de eerste oogst na een regennacht op 80 is uitgekomen. Die zien we in ieder geval niet meer terug. 20 meter buiten je tuin deponeren is voldoende om ervoor te zorgen dat ze het spoor naar je tuin bijster raken. Ik hield een mini-onderzoek naar slakken in mijn eigen moestuin in een periode met veel regen, namelijk van 19 mei t/m 23 mei j.l. De focus lag op naaktslakken maar ik kwam tot de ontdekking dat er ook redelijk veel huisjesslakken actief waren.

datum	periode	neerslag	aantal slakken
19 mei	07.00 – 07.30 uur	droog, 's nachts regen	63
	08.00 – 08.30 uur	droog, 's nachts regen	17
20 mei	07.00 – 07.30 uur	droog	16
	06.30 – 07.00 uur	droog na regendag	73
22 mei	07.30 – 08.00 uur	droog na regendag	42
	06.30 – 07.00 uur	bijna droog	30
	08.00 – 08.30 uur	droog	13
23 mei	18.00 – 18.30 uur	regen	66
	06.30 – 07.00 uur	regen	36
	16.30 – 17.00 uur	regen	40
totaal	in 5 dagen		396

Bijna 400 naaktslakken en 5 dagen verder kan ik voorzichtig een tussenbalans opmaken. De slakken hebben een beperkte en overzienbare schade aangericht: een paar stokbonen, een aantal tuinbonen en enkele dropplantjes hebben het moeten ontgelden, maar dat was het

dan wel. Voor het eerst na jaren ervaring hebben de courgettes, de pompoenen, de witlofzaailingen, de cosmea, de aardbeiplanten, de afrikaantjes en de dahlia's geen schade opgelopen. Ten minste 6 factoren hebben aan dat succes bijgedragen:

1. Slakbedreigende groentesoorten zaai ik niet meer ter plaatse in de vollegrond, tenzij het niet anders kan (groenten met penwortel zoals worteltjes, pastinaak en witlof). Sla, bonen, courgette en pompoen zaai ik voor en plant ze pas in de tuin uit bij een grootte dat ze voor slakbezoek minder aantrekkelijk worden. Dat geldt ook voor bloemen zoals drooplant, siertabak en kattensnor.
2. In mijn tuin zijn op diverse plaatsen slak-onvriendelijke planten te vinden zoals bieslook, prei, oerprei, stengelui, gewone ui, sjalot, Oost-Indische kers, goudsbloem en stinkende gouwe.
3. Spontaan opkomende bloemen zoals zonnebloem en cosmea verplant ik pas naar een definitieve plek als ze groot en stevig genoeg zijn om verplant te worden. Nu worden ze door slakken met rust gelaten, maar ik weet uit ondervinding dat deze een poosje na verplanten minder weerstand hebben en slakken weten dat!
4. Mijn aardbeiplanten worden ondergestopt met een dikke mulchlaag van mos (van mijn platte dak) omdat dit niet snel verteert, aan de oppervlakte snel opdroogt en kennelijk niet prettig aanvoelt voor slakkenlichamen; het biedt de aardbeien bovendien een gespreid bedje en is – indien gewenst - weer gemakkelijk weg te halen.
5. Jonge, slakgevoelige planten worden op verschillende manieren beschermd:
  - a. met conisch gevormde beschermkappen waarvan ik de open bovenzijde met vaseline insmeer (een enkele keer zat een slak aan de binnenzijde – vaseline verregend?);
  - b. met zo geheten slakkenkragen (nooit een slak gezien);
  - c. met tarwebloem dat in cirkels rondom kwetsbare planten werd uitgestrooid. Slakken kwamen erin vast te zitten en ik kon ze op 5 cm van lokkende groentestengels uit het witte poeder
6. Zoveel mogelijk slakken oprapen en niet wachten tot ze nieuwe kansen krijgen om de aanval te openen is natuurlijk wel het minste dat je kunt doen. Ik heb niet de illusie dat ik al geslaagd ben. Om te blijven tellen tot ik aan de 1.000 ben gekomen ga ik toch maar niet doen. Bovendien zullen uit alle onzichtbare eitjes nog een massa slakken te voorschijn gaan komen. Maar ik heb een troost: als jonge planten richting de volwassenheid groeien is het met de schade door slakken meestal wel gedaan. Dan wachten ons gewoon andere plagen...

NB De slakkenjacht blijft gewoon doorgaan. Ik heb niet de illusie er binnenkort mee te kunnen stoppen. Gisteren, 24 mei j.l. ving ik tussen 6.30 – 7.00 uur een recordaantal van 153 naaktslakken. Opmerkelijk was dat de cirkel met tarwebloem als lokstof fungeerde, waarbij de planten zelf niet bereikt werden.